

КОМІРНІ КЛІЩІ-ШКІДНИКИ РОСЛИННОЇ ПРОДУКЦІЇ ПРИ ЗБЕРІГАННІ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Дудинська А.Т., Романко В.В.

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», біологічний факультет
вул. А. Волошина, 32, м. Ужгород, Закарпатська область, Україна

Комірні кліщі заселяють найрізноманітніші субстрати, особливо харчові продукти, зерно, борошно, крупи, сухофрукти, комбікорм, лікарську сировину, продукти тваринного походження, а також місця зберігання рослинної продукції.

Досліджувана група кліщів (*Acari: Sarcoptiformes: Astigmata*), особливо деякі види родини *Acaridae* (*Acarus siro*, *A. farris*, *Tyrophagus longior* та *T. putrescentiae*), родини *Glycyphagidae* (*Glycyphagus domesticus*, *G. destructor*) і родини *Chortoglyphidae* (*Chortoglyphus arcuatus*), зазвичай зустрічаються у сіні, соломі, продуктах зберігання, коморах та інших сільськогосподарських і професійних середовищах, а також у поросі житлових будівель. Перераховані види кліщів були визначені як джерело клінічно важливих алергенів, що викликають професійну алергію. Відомо, що астма, риніт і кон'юнктивіт можуть проявлятися серед фермерів, працівників складів, де зберігається рослинна продукція, працівників млинів тощо. Ці види комірних кліщів викликають опосередковану IgE сенсibiliзацію у працівників цих професійних категорій, які вдихають тривалий час порошок, що містить алергени цих кліщів. Тому, метою наших наукових досліджень було вивчити фауну та чисельність комірних кліщів-шкідників рослинної продукції при зберіганні в регіоні дослідження.

Метою наших досліджень було вивчити біорізноманіття комірних кліщів господарських прибудов у досліджуваному регіоні.

Проби відбирали з підстилки великої рогатої худоби, ясел, підвіконня, щілин, де збирається порошок, залишки сіна, різні крупи, підстилки з курятників, млинів, господарських прибудов, місць зберігання рослинної продукції, складів. Дослідження проводили упродовж 2021 – поч. 2024 року. В досліджуваних місцях виявлено 24 вид акаридєвих кліщів.

У досліджуваних субстратах визначено 24 види акарид. Максимальну кількість видів знайдено на низовині – 24, в передгір'ї – 20, а в гірських районах – 17. Найвища чисельність кліщів була у передгір'ї (2031 екземплярів), а найнижча – у гірській зоні (1149). Індокси видового різноманіття акаридєвих кліщів у різних висотних зонах не відзначалися суттєвим коливанням. Встановлено суттєвий кореляційний зв'язок (-0,75) між висотною зональністю та кількістю видів кліщів. В оборогах із сіном, незалежно від їх зонального розподілу, відмічено найнижчі показники видового багатства та чисельності акаридєвих кліщів (12-17 видів та 172,3-242,9 особин). Тоді як, в інших досліджуваних нами синантропних місцях найбільше видове різноманіття кліщів (24 види) визначено у складських приміщеннях, а максимальна чисельність акарид (703,9 особин) – у хлівах.

Отже, на основі отриманих даних можемо відмітити, що комірні кліщі, особливо акаридєві, все ще залишаються важливою проблемою зберігання продовольчих запасів. Ці види заражають усі види таких запасів – борошно, крупи, зерно, фураж і насіння.

Слід зауважити, що особливості фауністичного складу, фауністичних угруповань їх сукцесії і шкодочинність у значній мірі пов'язані з фізико-географічними особливостями регіону дослідження. Тому при аналізі попередніх

наробок по акароїдним кліщам не можна не зупинитися на характеристиці природних умов регіону досліджень, а саме – Закарпаття.